

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/82/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313204118
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Škrab
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8313204118.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, Praha 3, Česká republika, IČO: 26429705, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: H. F., trvale bytom P., J. XXXX/XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Nám. Legionárov 5, Prešov, IČO: 42 176 778, zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, so sídlom Svidník, Sov. hrdinov 163/66, o zaplatenie 278,- eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 2.7.2013 pod č. k. 6C/48/2013-22, jednohlasne takto

rozhodol:

R u š í rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Humenné vyššie označeným rozsudkom zamietol návrh, ktorým žalobca žiadal zaviazať žalovaného na zaplatenie sumy 278,- eur s príslušenstvom, pričom pohľadávku uplatnil podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 (ďalej len „Nariadenie“), so zdôvodnením, že sa jedná o konanie s nízkou hodnotu sporu a s cezhraničným charakterom - sídlo žalobcu je v ČR.

Vychádzal zo zistenia, že žalobca odôvodnil svoj nárok proti žalovanému v bode 8.1 tlačiva A tým, že je indosátorom, t.j. nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný na zmenkovú sumu uvedenú v zmenke, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa - POHOTOVOSTĚ, s.r.o., (indosant). Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom žalovaný doteraz zmenkovú sumu a úroky nezaplatil. Zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“. V bode 8.2 tlačiva A žalobca uviedol ako písomné dôkazy na podporu svojej pohľadávky originál zmenky, splnomocnenie pre právneho zástupcu, výpis z obchodného registra žalobcu a osvedčenie na registráciu na daň z pridanej hodnoty. Z pripojených písomných listín podľa bodu 8.2.1, t.j. zo zmenky vyplýva, že bola vystavená žalovaným pre prvotného zmenkového veriteľa - indosanta (spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o.), IČO: 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, SR. Z aktuálneho výpisu obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ktorá bola prvým zmenkovým veriteľom na doloženej zmenke, vyplýva, že predmetom jej činnosti je aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Preto súd pri ďalšom postupe musel za účelom zistenia, či sa nejedná o spotrebiteľské právne vzťahy, vyzvať žalobcu tlačivom B o opravu, resp. doplnenie návrhu, pričom v súlade s čl. 4 bod 4 Nariadenia ho poučil, ako má konkrétne opraviť, resp. doplniť oddiely tlačiva A - návrhu na uplatnenie pohľadávky v stanovenej lehote. Pokiaľ v odpovedi na túto žiadosť súdu žalobca uviedol, že si uplatňuje výslovné právo zo zmenky ako z cenného papiera, a to ako ďalší zmenkový veriteľ - indosátor, a teda že nie je povinný predkladať (lebo ide o právo zo zmenky, t.j. z cenného papiera) akékoľvek iné doklady, či uvádzať iné skutočnosti, takýto jeho názor súd neakceptoval. Tieto tvrdenia žalobcu sú totiž v rozpore so spotrebiteľským právom. V tejto súvislosti poukázal aj na nemecký rozsudok „Z1965“.

Ďalej súd prvého stupňa poukázal na to, že aj toto konanie je sporovým konaním, kde má žalobca, okrem povinnosti tvrdenia, aj dôkaznú povinnosť, pričom v tomto konaní túto povinnosť nespĺnil. Z tohto dôvodu nesie aj právnu zodpovednosť za svoj návrh. Čo sa týka spotrebiteľského práva, na tento prípad je potrebné použiť právo EÚ, a to hlavne Smernicu Rady 93/13/EHS, ktorá v čl. 3 ods. 3 definuje, čo sa považuje za nekalú podmienku, ktorá je absolútne neplatná, pričom práve s ohľadom na čl. 3 ods. 1, 3 tejto Smernice vyplýva právo, ba dokonca povinnosť súdu skúmať prípadnú nekalú podmienku vzhľadom na cieľ stanovený v čl. 6 Smernice. Ďalej sa použije Smernica 2008/48/EHS o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ako aj čl. 47 Charty základných práv EÚ. V nadväznosti na to sa použijú právne normy jednotlivých členských štátov na ochranu spotrebiteľa, v SR napríklad § 52 a násl. Občianskeho zákonníka, Zákon o spotrebiteľských úveroch, Zákon na ochranu spotrebiteľa a iné. Tieto právne normy tvoria spotrebiteľské právo, ktoré má kogentné ustanovenia (nie je možné ich zmeniť ani dohodou účastníkov) a vo vzťahu k iným odvetviam práva má špeciálne postavenie, teda má prednosť. Z európskych právnych noriem, ako aj z vnútroštátnych právnych noriem na ochranu spotrebiteľa vyplýva súdom vykonávať ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktnú kontrolu zmlúv (§ 153 ods. 3, 4 O.s.p.) s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí neprimerané podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života, tak naplniť cieľ v čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS, t.j. postarať sa, aby spotrebiteľom neprijateľné klauzuly - neprijateľné podmienky nevznikli. Tak sa má, cez súdnu kontrolu, zabezpečiť reálna rovnosť práv a povinností účastníkov spotrebiteľských vzťahov.

Tým, že žalobca ani po výzve súdu nedoplnil, resp. neopravil návrh na uplatnenie pohľadávky a nedoložil dôkazy tak, ako bol vyzvaný a poučený, spôsobil, že nie je objektívne možné zistiť, či sa v danom prípade nejedná o spotrebiteľský právny vzťah, ako to naznačuje doložená zmenka a jej prvotný zmenkový veriteľ (POHOTOVOSTĚ, s.r.o.), a teda súd nemôže posúdiť prípadné neprijateľné podmienky, ktoré sú absolútne neplatné. Zároveň nemôže zistiť, či sa nemali použiť ustanovenia o spotrebiteľskom práve. Tieto skutočnosti a tieto právne normy sú pritom všeobecne známe a musia byť známe aj žalobcovi.

Keďže v Nariadení, ani v Občianskom súdnom poriadku nie je stanovená forma rozhodnutia pri zamietnutí návrhu podľa čl. 4, bodu 4, súd prvého stupňa rozhodol rozsudkom podľa § 152 a násl. O.s.p., a vzhľadom na bod (26) v preambule Nariadenia pripustil voči rozsudku opravný prostriedok - odvolanie, a to podľa § 201 a násl. O.s.p.. Zároveň uzavrel, že postupoval analogicky podľa § 43 O.s.p., keď po predchádzajúcej výzve na odstránenie väd podania v stanovenej lehote, toto odmietne, pretože žalobca nedostatky v stanovenej lehote neodstránil. V tomto štádiu taktiež súd v rozhodnutí o odmietnutí podania nerozhoduje o trovách účastníkov.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca odvolanie, ktorým navrhol jeho zmenu tak, aby jeho návrhu bolo v celom rozsahu vyhovené. Zároveň žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania. Odvolanie zdôvodnil tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., keďže účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasí s postupom súdu, ktorým ho vyzval na doplnenie či opravu návrhu, ktorá nie je pre prejednávanú vec relevantná, a splnením takejto výzvy podmieňoval ďalší postup v konaní. Zdôraznil, že nemá vedomosť o iných vzťahoch medzi pôvodným vlastníkom zmenky a jej vystaviteľom. Žalobca je vlastníkom cenného papiera, ktorý nadobudol na základe indosamentu, a žiadne iné informácie či dokumenty k zmenke nemá a v zmysle platného právneho poriadku ani nepotrebuje mať na to, aby mohol uplatňovať práva s týmto cenným papierom spojené. Požadovanie iných dokumentov, než originálu zmenky pri uplatňovaní zmenkového nároku, predovšetkým pri uplatňovaní nároku zo strany indosatára, je neprípustné a nezákonné. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal, čím ignoroval predmet sporu. Zdôraznil, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Zásadne nesúhlasí s tým, že súd je v tomto konaní oprávnený z úradnej povinnosti skúmať, či ide o spotrebiteľský vzťah. Neuvádza pritom žiadne konkrétne argumenty, a preto jeho rozhodnutie je potrebné považovať za arbitrárne a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Z odôvodnenia totiž musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi

na strane druhej. Preto žalobca trvá na tom, aby súd konal v zmysle právneho poriadku a vyhol sa kreovaniu svojej preskúmvacej právomoci tam, kde mu to právny poriadok neumožňuje. Právny poriadok neumožňuje súdu preskúmať a na prejednávanej vec vzťahovať zmluvné vzťahy, ktoré s danou vecou nesúvisia a podľa právneho poriadku ani súvisieť nemôžu. Súd rozsah, podľa neho významných skutočností, rozširuje svojvoľne, bez návrhov účastníkov, čím porušuje kontradiktórnosť súdneho procesu. Žalobca v skutočnosti o existencii iného vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovaným vôbec netvrdil, teda nebol nositeľom dôkazného bremena. Súd v sporovom konaní môže svoje rozhodnutie zakladať len na takých tvrdeniach, ktoré sú produkované účastníkmi konania, a nie na tvrdeniach, ktorých pôvod nachádza v iných konaniach, a tieto tak nie sú výsledkom dokazovania. Súd ignoroval ustanovenie § 17 Zákona o šekoch a zmenkách, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo predošlým majiteľom, okrem toho, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený znášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. V sporovom konaní nemôže tak konať žalovaný, tým menej tak môže robiť sám súd. Námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým on v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba prevzal súd. Poukázal aj na to, že súd v danom prípade porušil povinnosť v zmysle § 5 ods. 1 O.s.p.. Napriek tomu, že uvádza, že nevie určiť, či ide o spotrebiteľský vzťah, celé právne posúdenie veci vychádza z toho, že právny vzťah medzi účastníkmi je vzťahom spotrebiteľským. Súd tak v rozhodnutí vychádza z nepreukázanej skutočnosti, ktorá nemôže byť podkladom pre rozhodnutie podľa § 153 ods. 1 O.s.p.. Rozhodnutie súdu nie je možné totiž založiť na dohadoch.

Ďalej v odvolaní uviedol, že predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Prvostupňový súd požadoval od žalobcu preukázanie skutočností, o ktorých objektívne nemal žiadnu vedomosť a nemal k dispozícii ani požadovaný listinný dôkaz. Súdom požadované doplnenie návrhu, a teda tvrdená údajná povinnosť žalobcu mať dokumenty, na základe ktorých údajne mala byť zmenka vystavená, preto nevyplývajú z právneho poriadku a sú zo strany súdu fabulované. Pokiaľ poukazuje na rozhodnutie nemeckého Najvyššieho súdu z roku 1956, obsah tohto rozhodnutia žalobcovi nie je známy a toto rozhodnutie mu nie je dostupné. Z tohto dôvodu nie je možné k použitiu tohto rozhodnutia pre prejednávany prípad zaujať relevantné stanovisko. Vo všeobecnosti však žalobca považuje za potrebné konštatovať, že toto rozhodnutie nie je aplikovateľné na prejednávany prípad z dôvodu, že rozhodnutie Nemeckého najvyššieho súdu je takmer 50 rokov staré, v období jeho vzniku neexistovalo európske spotrebiteľské právo, na ktorom okresný súd založil svoje rozhodnutie, a zároveň, ak súd nebol schopný na podporu svojho názoru po prelomení zásady abstraktnosti zmenky nájsť neskoršie rozhodnutie, zrejme ide o prekonaný a ojedinelý názor, z ktorého nie je možné vychádzať. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000 so zdôraznením, že zmenkový záväzok je celkom samostatný a oddelený od prípadného záväzku, ktorý bol dôvodom jeho vzniku. Zabezpečovacia zmenka ako prostriedok zabezpečenia je samostatným nárokom nezávislým dokonca na existencii zabezpečenej pohľadávky. Z uvedených skutočností tak jednoznačne vyplýva, že súd nemôže od žalobcu požadovať preukázanie vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovaným, pretože ide o celkom odlišný právny vzťah, než aký je predmetom tohto súdneho konania. Žiadosť súdu o doplnenie návrhu tak v celku bola neopodstatnená a ak žalobca požadované dokumenty nedoplnil, nemohlo dôjsť k zamietnutiu jeho návrhu podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia.

Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal jej preskúmania, a dospel k záveru, že jeho odvolanie je dôvodné.

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa jednoznačne vyplýva, že postupoval v zmysle § 43 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s čl. 4 bod 4 Nariadenia, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Odvolací súd je toho názoru, že tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky obsahovalo opis dôkazov, ktoré podporujú pohľadávku žalobcu, a preto z takto vyplneného tlačiva nemožno dospieť

k záveru, že by tieto neboli dostatočne jasné alebo primerané. Ak chcel súd zistiť, či zmenka bola zabezpečovacím prostriedkom plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, mal postupovať v zmysle čl. 5 bod 2 uvedeného Nariadenia s tým, že podľa jeho čl. 5 bod 3 mal žalovaný odpovedať do 30 dní po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že vyplní časť II. vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom v prípade potreby poskytne všetky príslušné podporné dokumenty a zašle ho späť súdu alebo tribunálu, alebo akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď. Okresný súd takto nepostupoval. Je treba pritom súhlasiť so žalobcom, že tento nemusí mať vedomosť o iných vzťahoch medzi pôvodným vlastníkom zmenky a jej vystaviteľom, a je treba súhlasiť aj s tým, že nie je jeho povinnosťou preukázať to, čo v návrhu na uplatnenie pohľadávky ani netvrdil.

Keďže súd prvého stupňa nepostupoval s čl. 4 a čl. 5 uvedeného Nariadenia, nezostávalo odvolaciemu súdu nič iné, iba zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p.).

Odvolací súd pre úplnosť dopĺňa, že je treba súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa v tom zmysle, že nie je možné oddeľovať spotrebiteľský vzťah a zmenku, ktorá spotrebiteľský vzťah v prospech dodávateľa zabezpečuje s tým, že je súčasne aj jeho povinnosťou skúmať, či uzavretie spotrebiteľskej zmluvy nebolo podmienené podpisom zmenky zo strany spotrebiteľa, a či teda vystavenie zmenky v tejto súvislosti nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, alebo či takýto zabezpečovací prostriedok neznamena neprijateľnú zmluvnú podmienku. Dokazovanie týchto skutočností však nie je povinnosťou žalobcu. Ochrana spotrebiteľa v tomto smere vyplýva jednak z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 53 a nasl.), ale tiež aj zo Smernice Rady č. 93/13/EHS.

Z predloženého spisu vyplýva, že podaním zo dňa 7.6.2013 oznámilo vstup do konania ako vedľajší účastník Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Nám. Legionárov 5, Prešov, a to na podporu žalovaného. Proti jeho vstupu podal žalobca námietky. O jeho námietkach je povinnosťou súdu prvého stupňa rozhodnúť v zmysle § 93 ods. 3 O.s.p..

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.